

O ZLATÉM DOLE POD OSTRAVOU!!! SE VÍ JIŽ VÍCE NEŽ STO LET!!!

To, co připravuje radnice v Mariánských Horách v malém, to by se dalo realizovat v celé velké Ostravě ve velkém. Bylo by dobře, kdyby Mariánské Hory mohly počítat s morální i ekonomickou podporou. Najít tedy investora, kterému by se tato aktivita v horizontu příštích let rozhodně vyplatila. Neboť jde o nápad, který realizován v malém (tedy v Mariánských Horách) by mohl v příštích desetiletích naprosto změnit tvář Ostravy.

O co jde?

Radnice městského obvodu Ostravy - Mariánské Hory a Hulváky nechala vypracovat alespoň projekt, který se zabývá využitím lokality bývalého koupaliště na hulváckém kopci. Základní ideou je návrh sportovního, rekreačního a oddychového komplexu s prvky ambulantního lázeňství a s co možná nejvyšší mírou využití jednotlivých nabídkových aktivit v průběhu celého roku.

Místostarosta Jiří Jezerský k tomu uvedl: „Pracovně jsme naše snažení nazvali Thermopark Hulváky. Seznámili jsme s ním vedení města Ostravy, a to jak samosprávu, tak i státní správu, aby nebylo pochyb, že nám není lhostejno, co se dál bude dít na hulváckém kopci.“

Autorem návrhu je projektant Jaromír Pokorný, který počítá s tím, že zákazníkem bude běžný občan Ostravy a blízkého okolí, který chce celoročně aktivně využít svůj volný čas v kvalitním prostředí a s dobrým standardem služeb. „Pozemek, který je v majetku města Ostravy a Ostravských městských lesů, má řadu nesporných pozitiv - je lukrativní svou polohou, dobře dostupný pěšky, na kole či městskou hromadnou dopravou a obklopen zelení,“ zdůraznila starostka **Liana Janáčková**. Nově navržený areál by měl přesáhnout

hranice obvodu přes Plzeňskou ulici směrem k nivám v sousední městské části, což se velmi zamlouvá vedení obvodu Nová Ves.

Projekt Thermopark nabídla mariánskohorská radnice městu Ostrava. „Nestavíme koupaliště a nechceme konkurovat aquaparkům. Celoroční provoz bazénu s teplou minerální jodobromitou vodou je jen třešinka na dortu. V rámci areálu se nabízí celá řada dalších nejen sportovních aktivit, měla by zde vzniknout jakási mezistanice pro ostravské cyklistické stezky. Jde nám o to, aby si měli lidé možnost na hodinu nebo na dvě v centru města oddechnout, zabavit se, zasportovat nebo jen tak posedět v příjemném prostředí vzrostlé zeleně,“ osvětlil princip fungování místostarosta **Jiří Jezerský**. Obvod však na realizaci projektu nemá peníze. „*Nebráníme se tomu, aby se toho ujal soukromý sektor, pokud město Ostrava nezíská dotaci z EU a neuloží do projektu finance ze svého rozpočtu. Předpokládaný obnos je asi dvě stě milionů korun. Koupaliště na hulváckém kopci, které bylo ve svých počátcích jediné v Ostravě, fungovalo od třicátých let minulého století až do roku 2000. Protože bylo technicky zastaralé a nároky na provoz byly finančně velmi náročné. Nikdo neměl zájem dotovat provoz, ani složité opravy. Koupaliště zaniklo také díky konkurenci nových nebo moderních vodních parků a koupališť v okolí Ostravy. Navíc máme spočítáno, že se náklady na realizaci tohoto mini projektu vrátí do deseti let*“.

Místostarosta Mariánských Hor Ing. **Jiří Jezerský** již několik let veřejně upozorňuje na všeobecně známou skutečnost, že nad vrstvami vytěženého uhlí na Ostravsku jsou zmapovaná místa, kde se vyskytují teplé minerální vody. Tuto informaci využívají již řadu desetiletí lázně v Darkově a Klimkovicích. Sám k tomu říká:

„*Již na samém začátku 20. století vznikaly myšlenky na založení lázní v Ostravě (**rok 1902, MUDr. Jan May, první starosta Mariánských Hor, na snímku vlevo**). V odborném tisku ze šedesátých let minulého století se setkáváme s názorem, že četná zřídla minerálních vod v Ostravě a jejím zájmovém území tvoří předpoklad zřídelní základny Ostravy jako možného lázeňského centra. **Dokonce svého času ostravský báňský odborník dr. inženýr J. Folprecht dospěl k závěru, že léčebné a lázeňské město Ostrava přetrvá Ostravu uhelnou.** V ostravských dolech je řada výronů kyselků, od zemité sádrovcové slané jodobromové vody s obsahem CO₂, která se 14. dubna 1902 provalila do hloubené jámy Bedřich v Zábřehu n. O. přes alkalickou slanou kyselku ze 7. patra bývalého dolu Jan Šverma v Mariánských Horách a obdobnou kyselku, zjištěnou v průzkumných vrtech na uhlí v Zábřehu n. O., až po zemitou alkalickou slanou jodobromovou kyselku na Dole Jeremenko ve Vítkovicích. Slané důlní vody jsou směsí vod jodobromových, miocénních a ferritových, silně mineralizovaných, teplých, s rozpuštěným CO₂. Pro velkou vydatnost, vysokou koncentraci a zvýšenou teplotu jsou vhodné k využití v lékařství. Chceme, aby myšlenka využití přírodního bohatství, které je pod Ostravou, nezanikla, chceme, aby Ostraváci (a okolí) měli další možnost relaxace, když jim to hydrogeologické posouzení využití podzemní vody z detritu pod nohama nabízí. Chceme udělat pro Ostravu něco smysluplného. Bydlíme a žijeme v Ostravě, a proto nám není lhostejný jakýkoliv projekt, který by nám náš pobyt v Ostravě zpříjemnil*“.

Nápad jistě dobrý. A stojí za to se nad ním zamyslet.

A protože známe Ing. Jiřího Jezerského i jako spisovatele a glosátora historie Mariánských Hor, alias Čertovy Lhotky, zeptali jsme se ho, v narážce na jeho nedávno vydanou knihu fiktivních (leč ve své podstatě pravdivých) příběhů pod názvem „DOPISY BRATRA MARYČKY MAGDONOVÉ“, jestli někdy o tomto problému Maryče Magdonové její bratr, tesař na Dole Ignát, jenom tak náhodou, nepsal.

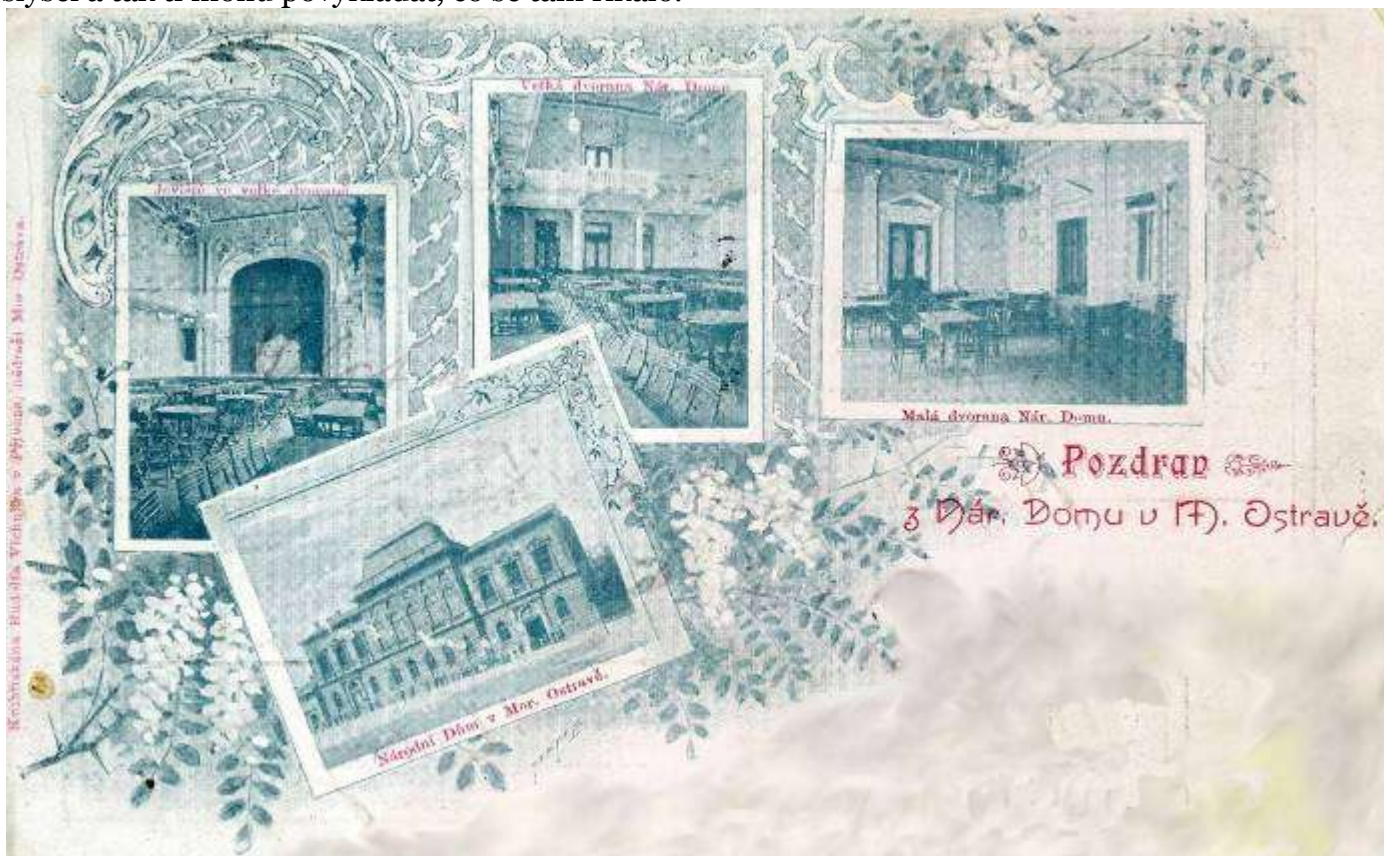
Jiří Jezerský měl takovýto a tento dopis zcela náhodou při ruce. Zrovna jsem ho včera dopsal, řekl nám a svolil, abychom ho otiskli:

Milá sestro ve Starých Hamrech,

musím Ti popsat velezajímavou přednášku v Národním domě, kde jsem doprovázel našeho pana doktora s jeho ženou Boženou. Avšak popořádku. V pravé poledne přišel za mnou placmajstr, abych ihned ukončil šichtu, vytáhl závodní bryčku, zapřáhl Ferdu a přistavil na náměstí u vily pana doktora Maye. Venku je hnusné počasí a jen s odřenýma ušima jsem to stihl a vezl je na Moravskou Ostravu, kde se konalo povídání pana doktora Vladimíra Ambrose o přírodním léčení. Pořadatelem byl ženský spolek Dobromila, kterého je paní Božena zakládající členkou a akce začínala přesně ve 3 hodiny. Byl to fofr, ale jsem rád, že mne pan doktor May pozval dovnitř.

Malá dvorana Národního domu byla nabita k prasknutí, stál jsem vzadu, ale vše jsem dobře slyšel a tak ti mohu povykládat, co se tam říkalo.

Přednáška MUDr. Vladimíra Ambrose dne 2. ledna 1902 „O přírodním léčení“, jak si ji zapamatoval Josef Magdon, tesař a osobní kočí MUDr. Jana Maye ze šachty Ignát:

Člověk již od pradávna hledal při svých neduzích a chorobách pomoc v přírodě a v prostředcích přírodních. Není proto divu, že odlišná chuť, zápach nebo teplota porůznu vyvěrajících pramenů jej lákala a že poměrně velmi brzy poznal čarovnou moc přírodních léčivých vod. Zprávy o léčivých účincích některých minerálních pramenů se rychle rozšířily a tak v blízkosti těchto zřidel vznikaly lázně, kam přicházeli nemocní lidé z blízkých i vzdálenějších krajů, aby našli své ztracené zdraví.

Poměrně velmi vzácně se vyskytují i na území Rakouska - Uherska jedny z nejúčinnějších léčivých vod, a to tzv. jodobromové solanky (rapy). Jak již jejich název napovídá, jsou základními léčivými prvky těchto minerálních vod: jod, brom a kuchyňská neboli kamenná sůl. Jedna z lokalit je pod našima nohama. U nás - na Ostravsku. Pak jsou takové podobné ještě v Uhrách u obce Číž a v Hallu v Horních Rakousích. Chemické složení těchto léčivých vod má mnoho společného se složením mořské vody, již vděčí za svůj vznik. Před mnoha milióny let bylo území Ostravska zalito mořem, které v těchto končinách vytvářelo velkou jezerní pánev, spojenou se širým oceánem jen úzkým průlivem. Poněvadž v těch dobách byla na zeměkouli úžasná vedra, vypařovala se voda v této velké jezerní pánvi tak rychle,

že nestačila přitékat úzkým průlivem ze širého oceánu nová voda. Proto se voda v jezerní pánvi zahušťovala a na dno vypadávaly soli, které zde tvořily různě silné vrstvy. Mnohokrát tato pánev úplně vyschla, byla zanesena písky a jíly, ale znovu se zde objevilo moře a proces pokračoval nanovo. V nynější době srážková voda při deštích padá na zem a pozvolna stále a stále prosakuje do hlubších vrstev, prochází i těmi solnými vrstvami obsahujícími jod a brom, vyluhovává je, rozpouští a mění je tak vlastně znovu v mořskou vodu, obohacenou ovšem ještě o některé jiné nerostné látky. Tato voda narazí pak na své další pouti do země na nepropustnou vrstvu, která obsahuje černé kamenné uhlí. Na těchto nepropustných vrstvách uhlí se hromadily slané jodobromové minerální vody po dlouhá tisíciletí a hromadí se tam dodnes. O výskytu slaných vod věděli lidé na Ostravsku a zejména na Karvinsku od pradávna.

Jod je již dlouhou dobu v lékařství velmi užívaným lékem. Je jisté, že naše tělo jod k životu nutně potřebuje. Nedostatek jodu v těle se projevuje velmi často tak zvaným voletem a je znám velmi dobrý léčebný účinek jodu, hlavně u kornatění tepen. Dále bylo zjištěno, že jod zvyšuje množství vápníku v krvi. Vápník má protizánětlivý účinek, čímž se vysvětlují dobré léčebné účinky jodobromových solanek u všech chronických zánětů. Mimo to se tento vápník ukládá všude v kostech, kde v důsledku zánětu došlo k odvápnění kostí, případně k vytvoření dutin. Tento příznivý léčebný účinek solanky se projevuje u všech druhů kostižeru. Protizánětlivý účinek vápníku a jeho ukládání v hojících se zanícených tkáních má velkou důležitost při léčení tuberkulózního zánětu mízních uzlin. Dále je o jodu známo, že podporuje vyměšování hlenu ze žláz dýchacího ústrojí, že jod tento hlen zvláčňuje, čímž se ulehčuje odkašlávání.

Jodobromové solanky mají dobré léčebné účinky i u některých kožních chorob a mají své využití při léčení nervstva. Druhým, velmi významným činitelem v jodobromových solankách je brom. Ví se, že žádné onemocnění není jen onemocněním jediného orgánu, ale že důsledky tohoto onemocnění se projevují v celém těle a pochopitelně se odrážejí i ve změněné náladě pacienta. Nemocný bývá velmi často předrážděný, citlivý a reaguje prudce i na podněty, na které by zdravý člověk vůbec nereagoval, a kterých by si třeba ani nevšiml. Tento duševní stav nemůže rozhodně prospívat hojení nemocného orgánu. Proto je vítána přítomnost bromu v minerálních vodách, neboť brom působí tlumivě na ústřední nervstvo. Nemocný se uklidňuje, duševně se vyrovnává, lépe spí a stává se spokojenějším. Je jasné, že se pak každé onemocnění za tohoto duševního stavu hojí mnohem lépe.

Z ostatních léčebných činitelů našich minerálních vod je třeba se zmínit ještě aspoň o vysokém obsahu kamenné soli. Každý zánět kdekoli v těle je vždy provázen tvorbou výpotku, který se navenek projevuje tím, že zanícená tkáň zduří — oteče. Odedávna je známo, že po koupelích v jodobromové solance dochází ke zmenšování těchto výpotků. Je to způsobeno jednak přímým účinkem jodu, který zlepšuje vstřebávání výpotků do krve, nelze ovšem přehlížet ani vliv vysokého obsahu kamenné soli na zmenšování výpotků.

Přírodních jodobromových solanek se používá v první řadě ve formě koupelí. Mnozí z nemocných prodělávají také pitnou kúru. Dalším způsobem aplikace jsou jodové zábaly nemocných končetin v nejrůznější formě. U bronchitid se ordinují inhalace.

Asi před 40 lety u obce Darkov, což je kousek od Ostravy, při hledání uhlí vytryskl velmi vydatný gejzír slané vody a od té doby se traduje sláva darkovských lázní, i když báby-bylinářky z Karviné a lidoví lékaři ze Suché už dávno před tím vodili nemocné a chudokrevné děti do karvinského lesa, kde ze studánky vytékal potůček hořké vody. Tam se pod dohledem neduživé děti koupaly a slunily – a tak léčily. Nyní jsou darkovské lázně – Jodbad Darkou - v držení věhlasného vídeňského lékaře doktora Viléma Dargé, který se jim plně věnuje a modernizuje jejich provoz. Národností je prý Maďar, původem Francouz a má o 20 let mladší paní, překrásnou dceru vídeňského generála, kterou při projížďkách lázeňským parkem doprovází na koních vždy několik kavalírů (**poznámka Josefa Magdona: „jen aby na to nedohučel“**).

Právě teď staví doktor Dargé pro děti léčebný dům Kinderheim i s kapličkou, kde budou o ně pečovat řadové sestry. Takový je to lidumil, zač mu bylo uděleno císařské vyznamenání

za zvelebení a rozkvět lázní ..... Na tomto místě záznam přednášky MUDr. V. Ambrose končí a pokračuje dopis Josefa Magdona své sestře do Starých Hamer.

MUDr. Vladimír Ambros,
Mor. Ostrava,
Promberova ulice (dříve Přívozská),
dovoluje si oznámiti, že mimo obvyklou
ordinaci od 8—11 hod. dop. a od 1—3
hod. odp. zahájí ještě
večerní ordinaci
a sice v úterý a ve čtvrtek
od 6—7 hod. večer.

Milá Maryčko, pan doktor Ambros se dočkal potlesku ve stoje od přítomných dam z Dobromily. Po cestě zpět jsem si vyslechl, jak se bavili mezi sebou manželé Mayovi, když jsem je vezl domů, do naší Čertové Lhotky. Snad to není nic proti ničemu, když Ti napíše, že pan doktor May připomněl své ženě, že na Ostravsko ho přivedly právě informace o místních minerálních pramenech. Že ví, že i na našem Ignátu na čtvrtém patře vytéká z uhelné stěny mocný pramen léčivé vody, kterou si horníci čepují do baňoků a nosí domů. Nechal si udělat její rozbor a je to jodobromitá léčivka. Říkal, že přemlouval majitele dolu, aby mu dovolili tuto vodu využívat k lékařským účelům, ale byl odmítnut. Když vystupovali z bryčky, už byla tma, ale viděl jsem, jak svou paní vzal kolem ramen a zaslechl jsem, jak pravil: „*však se Boženko dočkáš, i my brzy budeme mít své lázně, také nám budou lidé tleskat*“.

Zdraví Vás vespolek
bratr Josef - tesař na šachtě Ignát.

P. S.

Dopis je bez data, ale musel být napsán bezprostředně po 2. lednu 1902. Slib své ženě Boženě doktor Jan May naplnil tím, že koupil v polovině roku 1902 na rozhraní Kunčic pod Ondřejníkem a Čeladné hotel Skalka, který s přílehlými budovami přebudoval na lázeňský areál. Dnes Beskydské rehabilitační centrum.

Letní Ostrava
ve Velkých Kunčicích
pod Radhoštěm

HOTEL SKALKA

Moderně zařízený hotel.

Rokem 1903

vodoléčebný ústav

vedený lékařem.

Půvabná krajina.

Krásné výlety

do malebných našich hor.

DR. J. MAY,

majitel.

Nové moravské
LÁZNĚ „SKALKKA“

ve Velkých Kunčicích pod Radh.

Ústav pro fysikální léčení vodou, elektrinou, statickou elektrinou s proudy vysoké frekvence a vysokého napjetí množství dosud neužívaného dle Crôttea, léčení fangem, kyselinou uhličitou, gymnastikou a dietou.

Lázně doporučují se při rekonvalescenci, chorobách nervových, při otylosti, dně, rheumatismu kloubním i svalovém, při úplavici cukrové (diabetes), při vadách srdečních, při chorobách ústrojů zaživacích, při chorobách ženských, exsudátech, při slabosti ústrojů pohlavních, při chorobách kožních, jakož i při chorobách plísňích

Vzorná kuchyně - Příjemné byty.

Rozkošné procházky a výlety do malebného okolí.

Sezona 15. květnem. - Ústav elektricky osvětlen.

Ordinující lékař Dr. Boh. Müller.

Veškeré dotazy zodpoví ochotně a prospekty franko zašle

Správa lázní Skalka ve V. Kunčicích

pod Radhoštěm.

Co zbývá dodat? Snad jen to, že dřívější Lázně Skalka, dnes Beskydské rehabilitační centrum v Čeladné, dodnes slušně fungují a přinášejí zdraví i mnoha horníkům, pro něž byly kdysi stvořeny. Naštěstí tenkrát MUDr. Jan May mohl svoji skvělou myšlenku uskutečnit bez velkých potíží. Ještě však zbývá realizovat jeho další odkaz. Učinit z Ostravy velké lázně. Nebylo by to zřejmě tak těžké. Výborná švédská auta Volvo například vyrábějí bývalí horníci. A jde jim to. Začít by se mohlo třeba zrovna s tím úvodním, menším projektem v Mariánských Horách.